

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Rolnictwa

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 31.05.2010 r.

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

WIOSENNA OCENA STANU UPRAW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾

Wiosenna ocena stanu upraw rolnych i ogrodniczych wykonana była w I dekadzie maja 2010 r. przez rzeczoznawców terenowych GUS - przed powodzią, a więc nie uwzględnia zniszczeń w uprawach i na trwałych użytkach zielonych powstałych na skutek fali powodziowej i utrzymywania się zastoisk wody na polach, a także ewentualnych przyszłych strat wywołanych niemożnością wjazdu sprzętu rolniczego na wcześniej podtopione pola i wykonania zabiegów agrotechnicznych zapewniających utrzymanie właściwych warunków wzrostu roślin (opryski środkami ochrony roślin, herbicydami, nawożenie, obredlanie) tuż po powodzi.

O opublikowaniu wyników wiosennej oceny stanu upraw rolnych i ogrodniczych (choć częściowo straciły swą aktualność) zdecydowano, ze względu na możliwość ewentualnych przyszłych porównań sytuacji sprzed powodzi i ocen późniejszych.

¹⁾Informacja zawiera wyniki wiosennej oceny stanu upraw przeprowadzonej w I dekadzie maja 2010 r. Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców terenowych GUS opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- wyniki badań stanu upraw w gospodarstwach rolnych osób prawnych i jednostkach organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej.

Wiosenna ocena stanu upraw obejmuje również szacunek powierzchni zasiewów głównych upraw rolnych oraz szacunek strat zimowych i wczesno-wiosennych.

Podsumowanie wiosennej oceny stanu upraw rolnych i ogrodniczych wykonanej w I dekadzie maja 2010 r.

Wstępnie szacowano, że w bieżącym roku powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi jest mniejsza od ubiegłorocznej i wynosi około 8,1 mln ha (zmniejszenie o ok. 2,0%). Według wstępnych szacunków nastąpiło również zmniejszenie powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ogółem o ok. 5,0% - do ok. 770 tys. ha, a także powierzchnia uprawy buraków cukrowych do ok. 191,8 tys. ha, tj. o 4,1% mniej niż w roku ubiegłym.

Straty zimowe i wiosenne w powierzchni zasiewów zbóż ozimych i rzepaku ozimego w bieżącym roku były większe od ubiegłorocznych, a także większe od tych z lat 2007 oraz 2008 i sięgały od 1,3% do 3,1% powierzchni ich uprawy (w 2007 r. – od 0,2% do 0,5%, w 2008 r. – od 0,1% do 0,8%, w 2009 r. – od 0,1% do 0,5%). Zbliżony do tegorocznego procent strat zimowych i wczesno-wiosennych wystąpił w 2006 r. – od 1,4% do 4,8% powierzchni uprawy zbóż ozimych i rzepaku.

Stan zasiewów zbóż ozimych w połowie maja był gorszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego oraz gorszy od oceny przezimowania z roku 2008. Stan zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w połowie maja był nieco lepszy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, lecz gorszy od oceny przezimowania z roku 2008.

Ocena stanu zasiewów zbóż jarych oraz rzepaku i rzepiku jarego była wyższa od ubiegłorocznej, lecz niższa od oceny z 2008 r. (z wyjątkiem zasiewów owsa). Wznowienie wegetacji w bieżącym roku nastąpiło najwcześniej w zachodniej części Polski – już pod koniec marca, a na pozostałym obszarze kraju na początku kwietnia.

Do siewów i sadzenia roślin przystąpiono o 2 tygodnie później niż w latach przeciętnych, ale w podobnym terminie jak w roku ubiegłym.

Na zaawansowanie rozwoju upraw i ich stan decydujący wpływ w bieżącym roku miał przebieg pogody w kwietniu i na początku maja. Duża ilość opadów lokalnie powodowała nadmierne uwilgotnienie gleb utrudniając terminowe zastosowanie zabiegów agrotechnicznych oraz wschody i wegetację roślin.

Warunki agrometeorologiczne*

Pod koniec marca wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował wznowienie procesów fizjologicznych roślin i w wielu rejonach kraju zaobserwowano ruszenie wegetacji roślin ozimych i na trwałych użytkach zielonych.

W bieżącym roku najwcześniej wznowienie wegetacji nastąpiło w zachodniej części Polski - pod koniec marca, a na pozostałym obszarze kraju w początkach kwietnia.

W trzeciej dekadzie marca przystąpiono do wiosennych prac polowych oraz nawożenia ozimin i trwałych użytków zielonych, a lokalnie rozpoczęto siewy owsa, natomiast już w II dekadzie kwietnia na znacznym obszarze kraju zakończono siewy zbóż jarych i buraków cukrowych oraz sadzenie ziemniaków.

Wegetacja roślin w połowie kwietnia przebiegała na ogół bez większych zakłóceń pomimo występowania porannych przymrozków, które hamowały nieco wschody roślin jarych oraz spowalniały tempo ich wzrostu. Na początku drugiej połowy kwietnia, znaczny wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował gwałtowny rozwój roślin.

Lokalnie w tym okresie na niektórych plantacjach oraz użytkach zielonych zaobserwowano wyczerpywanie się zapasów wilgoci w glebie utrudniające wschody i rozwój roślin.

Lokalnie w drugiej, a na znacznym obszarze kraju w trzeciej dekadzie kwietnia żyto i pszenżyto ozime, a nieco później pszenica ozima i trawy łąkowe weszły w fazę strzelania w źdźbło. W połowie kwietnia stopniowo zaczęły pojawiać się wschody wcześniej zasianych zbóż jarych. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca powszechnie sadzono ziemniaki, wykonywano siew buraków cukrowych oraz rozpoczęto siew kukurydzy uprawianej na zielonkę i na ziarno.

W zachodniej części kraju pod koniec drugiej, a na pozostałym obszarze Polski w trzeciej dekadzie miesiąca na plantacjach rzepaku i rzepiku ozimego rozpoczęło się wykształcanie pąków kwiatowych i obserwowano początek kwitnienia rzepaku i rzepiku ozimego. Opady w tym okresie uniemożliwiały stosowanie środków chwastobójczych w uprawach rolnych oraz środków ochrony roślin w uprawach ogrodnich. W trzeciej dekadzie kwietnia rozpoczęło się również kwitnienie drzew i krzewów owocowych.

Ocena stanu upraw dokonana w pierwszej dekadzie maja wskazywała, że stan upraw ozimych jest nieco gorszy od ubiegłorocznego, natomiast stan upraw jarych oraz trwałych użytków zielonych jest lepszy od ubiegłorocznego.

---

* Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy oraz wstępną ocenę przezimowania i stanu upraw ozimych przedstawiono w notatce z dnia 29 kwietnia 2010 r. „Wstępna ocena przezimowania upraw ozimych”.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2009 r. do wiosny 2010 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2009				
Wrzesień	14,8	1,9	34,8	60,7
Październik	7,1	-1,2	81,7	184,2
Listopad	5,8	2,8	48,1	116,4
ZIMA ^{b)} 2009/2010				
Grudzień	-1,0	-0,8	42,5	106,5
Styczeń	-7,1	-5,3	33,2	107,8
Luty	-1,7	-0,9	25,6	95,5
WIOSNA ^{b)} 2010				
Marzec	3,2	0,4	33,8	98,6
Kwiecień	8,5	1,0	33,6	80,1

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Ocena stanu upraw rolnych

Zasiewy ozime

W okresie siewów zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego w końcu lata i jesienią 2009 r. panowały niezbyt sprzyjające warunki. We wrześniu siewy utrudniało nadmierne przesuszenie gleby, a od drugiej połowy października ciągłe opady deszczu uniemożliwiały sprawne dokończenie siewów oraz przeprowadzanie prac polowych.

W listopadzie oraz w pierwszej dekadzie grudnia wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza i gleby stwarzała dobre warunki do wzrostu i rozwoju ozimin.

Występujące dopiero w drugiej dekadzie grudnia ochłodzenie przyczyniło się do zahamowania procesów życiowych roślin i wejście roślin w stan zimowego spoczynku.

W grudniu przebieg pogody nie powodował większych zagrożeń dla upraw ozimych. Po okresie ocieplenia, które utrzymywało się w pierwszej dekadzie grudnia nastąpił zdecydowany spadek temperatury powietrza przy powierzchni gruntu nawet do -25°C . Przy zalegającej pokrywie śnieżnej nie spowodował on jednak nadmiernego wychłodzenia gleby, a temperatura gruntu na głębokości węzła krzewienia zbóż oraz rzepaku i rzepiku utrzymywała się w tym okresie powyżej wartości krytycznych dla roślin. W styczniu średnia temperatura wyniosła ok. $-7,1^{\circ}\text{C}$ i była niższa od średniej z wielolecia o ok. $5,3^{\circ}\text{C}$. Notowane w ciągu miesiąca, głównie w trzeciej dekadzie znaczne spadki temperatury powietrza

dochodzące miejscami nawet do -30°C przy dość grubej na ogół pokrywie śnieżnej nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia wierzchniej warstwy gruntu na głębokości węzła krzewienia roślin. Lokalnie, podczas przejściowych ociepleń w ciągu miesiąca topniejący śnieg tworzył miejscami na polach zastoiska wody. Nocne spadki temperatury powodowały tworzenie się skorupy lodowej na powierzchni pól, co uszkadzało system korzeniowy roślin upraw ozimych.

Przebieg pogody w lutym również nie stwarzał większych zagrożeń dla upraw ozimych. Notowane na początku trzeciej dekady miesiąca, znaczne spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, lokalnie poniżej -20°C , były krótkotrwałe i występowały głównie w rejonach wschodniej części kraju. Zalegająca jednak nadal na polach dość gruba pokrywa śnieżna chroniła oziminy przed nadmiernym wychłodzeniem.

Znaczne pogorszenie stanu upraw obserwowano w pierwszej dekadzie marca. Wzrost temperatury powietrza przy zalegającej pokrywie śnieżnej powodował wyprzenia ozimin oraz porażenie roślin chorobami grzybowymi. Dodatkowo na powierzchni gleby na przemian rozmarzała w dzień, a zamarzała w nocy woda z topniejącego śniegu, co znacznie osłabiało oziminy, zwłaszcza rzepak i rzepik.

Pod koniec marca wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował wznowienie procesów fizjologicznych roślin i w wielu rejonach kraju zaobserwowano ruszenie wegetacji roślin ozimych i na trwałych użytkach zielonych.

Występujące w drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca opady deszczu przyczyniły się do dobrego, a miejscami nawet nadmiernego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. W trzeciej dekadzie marca przystąpiono do prowadzenia wiosennych prac polowych - nawożenia ozimin i trwałych użytków zielonych, a lokalnie rozpoczęto siewy owsa, natomiast już w II dekadzie kwietnia na znacznym obszarze kraju zakończono siewy zbóż jarych i buraków cukrowych oraz sadzenie ziemniaków. Jednak pojawiający się zwłaszcza pod koniec kwietnia nadmiar wilgoci w glebie i częste opady utrudniały prowadzenie ochrony roślin, a także innych zabiegów agrotechnicznych.

Wegetacja roślin w połowie kwietnia przebiegała na ogół bez większych zakłóceń pomimo występowania porannych przymrozków, które hamowały nieco wschody roślin jarych oraz spowalniały tempo ich wzrostu. W II połowie kwietnia, znaczny wzrost temperatury powietrza i gleby spowodował przyspieszenie wegetacji i gwałtowny rozwój roślin.

Z oceny przeprowadzonej w I dekadzie maja 2010 r. przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że stan zasiewów upraw ozimych (z wyjątkiem zasiewów rzepaku

i rzepiku) jest gorszy od ubiegłorocznego.

Tab. 2. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych

Lata	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}				
1986-1990 ^{b)}	3,7	3,6	3,6	.	3,5
1991-1995 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,4	3,2
1996-2000 ^{b)}	3,4	3,3	3,1	3,2	3,0
2001-2005 ^{b)}	3,6	3,5	3,4	3,5	3,4
2006	3,4	3,4	3,2	3,4	3,3
2007	3,7	3,5	3,6	3,6	3,7
2008	3,9	3,7	3,8	3,8	3,8
2009	3,7	3,5	3,6	3,6	3,5
2010	3,6	3,4	3,5	3,4	3,6

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan zasiewów **pszenicy ozimej** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia niżej w porównaniu do roku ubiegłego i na poziomie średniej z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim stan zasiewów pszenicy ozimej wahał się od 3,9 stopnia w województwie lubuskim do 3,2 stopnia w województwie podlaskim. Stan gorszy niż przed rokiem wykazały następujące województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, pomorskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie i zachodniopomorskie. Najwyższą różnicę w ocenie stanu upraw pszenicy ozimej odnotowano w województwach: lubelskim i warmińsko-mazurskim (niżej o 0,4 stopnia) oraz w województwie podkarpackim (wyżej o 0,3 stopnia). Lepszy stan plantacji pszenicy ozimej w porównaniu do roku ubiegłego zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim i lubuskim (oceny wyższe o 0,1 stopnia), małopolskim i śląskim (wyżej o 0,2 stopnia) oraz podkarpackim (wyżej o 0,3 stopnia). W województwach dolnośląskim, opolskim i wielkopolskim oceny stanu zasiewów pszenicy ozimej były na poziomie ubiegłorocznych.

Stan zasiewów **żyta** oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia niżej w porównaniu do roku ubiegłego i niżej o 0,1 stopnia od średniej z lat 2001-2005. Zasiewy żyta najwyżej oceniono w województwach: dolnośląskim, małopolskim i podkarpackim – na 3,7 stopnia, a najniżej w województwie podlaskim – na 3,0 stopnia. Województwa: kujawsko-pomorskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie i śląskie stan zasiewów żyta w bieżącym roku oceniły jako lepszy od analogicznej oceny z roku ubiegłego. Największą różnicę

w ocenie stanu upraw żyta w porównaniu do roku ubiegłego wykazały województwa: śląskie

(wzrost o 0,5 stopnia), kujawsko-pomorskie (wzrost o 0,3 stopnia), natomiast niżej o 0,4 stopnia oceniono zasiewy żyta w województwie lubelskim.

Stan zasiewów **jęczmienia ozimego** oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia kwalifikacyjnego niżej w porównaniu z wiosenną oceną roku ubiegłego, natomiast o 0,1 stopnia wyżej niż średnio w latach 2001-2005, przy czym w województwach: kujawsko-pomorskim, małopolski, podkarpackim i świętokrzyskim ocena ta była wyższa od ubiegłorocznej. Zasiewy jęczmienia ozimego najwyżej oceniono w województwach: podkarpackim i wielkopolskim – na 3,7 stopnia kwalifikacyjnego, a najniżej w województwie podlaskim – na 3,1 stopnia. Największą różnicę w ocenie stanu upraw jęczmienia ozimego w porównaniu z wiosenną oceną ubiegłoroczną wykazano w województwach: lubelskim, śląskim i warmińsko-mazurskim (niżej o 0,3 stopnia). Gorzej oceniono zasiewy jęczmienia ozimego w 10 województwach, natomiast w województwach łódzkim i wielkopolskim ocena stanu jęczmienia ozimego była na poziomie ubiegłorocznej.

Stan zasiewów **pszenżyta ozimego** oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,2 stopnia niżej w porównaniu z rokiem ubiegłym i o 0,1 stopnia niżej od średniej z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu zasiewów pszenżyta ozimego wahały się od 3,7 stopnia w województwach: dolnośląskim, podkarpackim i wielkopolskim do 2,9 w województwie świętokrzyskim.

Ocenę lepszą od ubiegłorocznej odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim, podkarpackim i śląskim, a w województwach: łódzkim, opolskim i wielkopolskim ocena była na poziomie ubiegłorocznej, natomiast w pozostałych województwach oceny były niższe.

Stan zasiewów **mieszanek zbożowych ozimych** oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia niżej od oceny z wiosny roku ubiegłego. Ocena ta była w bieżącym roku niższa od ubiegłorocznej w 11 województwach (spadek wahał się od 0,4 do 0,1 stopnia), a wyższa od ubiegłorocznej w województwach: kujawsko-pomorskim i małopolski (wyżej o 0,2 stopnia) oraz w podkarpackim (wyżej o 0,1 stopnia), natomiast w województwach: lubuskim i wielkopolskim oceny były na poziomie ubiegłorocznych.

Stan plantacji **rzepaku i rzepiku ozimego** oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. o 0,1 stopnia wyżej niż przed rokiem i o 0,2 stopnia wyżej od średniej z lat 2001-2005. Najlepszy był stan plantacji w województwie podkarpackim (oceniany na 3,9 stopnia kwalifikacyjnego), a najslabszy w województwach: podlaskim i śląskim – 3,0 stopnia. Stan zasiewów rzepaku i rzepiku ozimego w 8 województwach oceniono jako gorszy od ubiegłorocznego, w 6 województwach ocena plantacji rzepaku i rzepiku ozimego była

wyższa od oceny z wiosny ubiegłego roku, natomiast w województwach mazowieckim i śląskim ocena była na poziomie roku ubiegłego. Największą różnicę w ocenie stanu upraw rzepaku i rzepiku ozimego w porównaniu z oceną ubiegłoroczną wykazało województwo podkarpackie - wyżej o 0,5 stopnia oraz województwo świętokrzyskie - wyżej o 0,4 stopnia, natomiast niżej o 0,4 stopnia oceniono zasiewy rzepaku i rzepiku ozimego w województwach warmińsko-mazurskim i podlaskim niżej o 0,3 stopnia.

Tab. 3. Wiosenna ocena stanu upraw ozimych wg województw

Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,6	3,4	3,5	3,4	3,4	3,6
Dolnośląskie	3,8	3,7	3,6	3,7	3,6	3,8
Kujawsko-pomorskie	3,5	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5
Lubelskie	3,3	3,1	3,3	3,0	3,1	3,5
Lubuskie	3,9	3,6	3,6	3,6	3,5	3,8
Łódzkie	3,5	3,4	3,4	3,5	3,4	3,5
Małopolskie	3,8	3,7	3,6	3,5	3,7	3,7
Mazowieckie	3,6	3,3	3,5	3,4	3,3	3,6
Opolskie	3,8	3,6	3,6	3,5	3,4	3,6
Podkarpackie	3,8	3,7	3,7	3,7	3,6	3,9
Podlaskie	3,2	3,0	3,1	3,1	3,0	3,0
Pomorskie	3,4	3,1	3,3	3,2	3,4	3,1
Śląskie	3,4	3,5	3,2	3,5	3,4	3,2
Świętokrzyskie	3,5	3,5	3,6	2,9	3,5	3,7
Warmińsko-mazurskie	3,3	3,4	3,2	3,4	3,4	3,0
Wielkopolskie	3,7	3,6	3,7	3,7	3,6	3,8
Zachodniopomorskie	3,7	3,4	3,5	3,6	3,5	3,7

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" zły, klęskowy.

Zasiewy jare

W bieżącym roku do siewu zbóż jarych przystąpiono dopiero w końcu marca, a powszechnie siewy prowadzono w kwietniu, było to o 2 tygodnie później niż w latach przeciętnych. Początkowo zapas wilgoci w glebie po marcowych opadach zapewniał bardzo dobre warunki kiełkowania i wzrostu roślin, ale w kwietniu dość znaczne spadki temperatury powietrza przy gruncie hamowały i utrudniały wschody oraz tempo wzrostu upraw jarych.

Stan zasiewów zbóż jarych oceniono następująco:

- pszenicy jarej, jęczmienia jarego oraz owsa – na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego.

- pszenżyta jarego i mieszanek zbożowych jarych – na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego,
- rzepaku i rzepiku jarego – na 3,3 stopnia kwalifikacyjnego.

Oceny te były wyższe od ubiegłorocznych.

Tab. 4. Wiosenna ocena stanu upraw jarych wg województw

Województwa	Pszemica	Jęczmień	Owies	Pszemżyto	Mieszanki zbożowe	Rzepak i rzepik
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}					
Polska	3,5	3,5	3,5	3,4	3,4	3,3
Dolnośląskie	3,5	3,5	3,6	3,4	3,5	3,6
Kujawsko-pomorskie	3,5	3,4	3,4	3,5	3,4	3,6
Lubelskie	3,7	3,7	3,5	3,4	3,6	3,6
Lubuskie	3,6	3,4	3,5	3,4	3,4	3,4
Łódzkie	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4	3,4
Małopolskie	3,6	3,6	3,5	3,5	3,6	3,1
Mazowieckie	3,5	3,4	3,5	3,4	3,5	3,2
Opolskie	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,9
Podkarpackie	3,5	3,6	3,5	3,5	3,5	3,7
Podlaskie	3,4	3,3	3,5	3,4	3,3	3,6
Pomorskie	3,1	3,1	3,1	3,2	3,2	2,9
Śląskie	3,3	3,3	3,5	3,4	3,4	3,0
Świętokrzyskie	3,6	3,7	3,6	3,6	3,7	3,7
Warmińsko-mazurskie	3,6	3,5	3,6	3,6	3,5	3,2
Wielkopolskie	3,5	3,6	3,5	3,6	3,4	3,3
Zachodniopomorskie	3,5	3,4	3,5	3,5	3,5	3,4

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy.

Przedwstępne szacunki powierzchni niektórych upraw pod zbiory w 2010 r.

Szacowano, że jarych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi zasiano około 3,3 mln ha, tj. o ok. 4,7% więcej niż wyniosła powierzchnia zasiewów w roku ubiegłym.

Powierznię ozimych zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oceniano na około 4,8 mln ha, tj. o około 6,1% mniej niż wynosiła powierzchnia zasiewów w poprzednim sezonie wegetacyjnym. Oceniano, że w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się powierzchnia uprawy pszenicy jarej, owsa, pszenżyta jarego oraz mieszanek zbożowych jarych, a zmniejszyła się powierzchnia uprawy: pszenicy ozimej, żyta, jęczmienia ozimego i jarego, pszenżyta ozimego, a także mieszanek zbożowych ozimych.

Łączną powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacowano na blisko 8,1 mln ha, tj. o ok. 2,0% mniej niż przed rokiem.

Oceniano, że ogólna powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku łącznie ozimego i jarego wyniesie ok. 770 tys. ha, tj. o 5,0% mniej niż w roku ubiegłym, a powierzchnia uprawy

buraków cukrowych zmniejszy się do ok. 191,8 tys. ha (tj. o około 4,1% mniej niż w roku ubiegłym).

Użytki zielone i plantacje koniczyny

W bieżącym roku ze względu na dość wczesne ruszenie wegetacji oraz korzystny układ warunków wilgotnościowych w kwietniu i maju wegetacja roślinności łąkowo-pastwiskowej przebiegała wyjątkowo dobrze.

W maju br. stan **łąk trwałych** oceniono na 3,5 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była o 0,2 stopnia wyższa od ubiegłorocznej i wyższa od średniej oceny z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu łąk wahały się od 3,7 stopni kwalifikacyjnych w województwach małopolskim i opolskim do 3,1 stopnia kwalifikacyjnego w województwie śląskim.

Tab. 5. Ocena stanu upraw

Lata	Łąki	Pastwiska	Koniczyna
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}		
1986-1990 ^{b)}	3,4	3,4	3,6
1991-1995 ^{b)}	3,2	3,2	3,4
1996-2000 ^{b)}	3,1	3,1	3,3
2001-2005 ^{b)}	3,3	3,2	3,5
2006	3,2	3,2	3,4
2007	3,4	3,3	3,6
2008	3,6	3,6	3,7
2009	3,3	3,2	3,5
2010	3,5	3,4	3,6

a/ Stopień "5" oznacza stan bardzo dobry, "4" - dobry, "3" - dostateczny, "2" - słaby, "1" - zły, klęskowy.

b/ Przeciętne roczne.

Stan **pastwisk** oceniono na 3,4 stopnia kwalifikacyjnego. Ocena ta była o 0,2 stopnia wyższa od ubiegłorocznej i wyższa od średniej oceny z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu pastwisk wahały się od 3,6 stopnia w województwach: małopolskim i opolskim do 3,0 stopnia w województwie śląskim.

Plantacje **koniczyny** w czystym siewie i w mieszankach z trawami oceniono na 3,6 stopnia kwalifikacyjnego i jest to o 0,1 stopnia wyżej niż przed rokiem oraz wyżej od średniej z lat 2001-2005. W przekroju wojewódzkim oceny stanu koniczyny w czystym siewie

i w mieszankach z trawami wahały się od 3,8 stopnia w województwach: dolnośląskim i podkarpackim do 3,1 stopnia w województwie podlaskim.

Ocena wielkości strat w uprawach ozimych

Straty w powierzchni zasiewów ozimin były zdecydowanie większe od niewielkich ubiegłorocznych.

Szacowano, że do połowy maja zaorano lub zakwalifikowano do zaorania łącznie ok. 60,5 tys. ha powierzchni zasianej zbóż ozimych (1,3%) (w roku 2009 – 0,1%), w tym ok. 11,7 tys. ha pszenicy ozimej (w 2009 r. – 2,0 tys. ha), żyta ok. 20,4 tys. ha (w 2009 r. – 1,0 tys. ha), jęczmienia ozimego ok. 3,0 tys. ha (w 2009 r. – 0,4 tys. ha), pszenżyta ozimego ok. 24,9 tys. ha (w 2009 r. – 0,7 tys. ha). Powierzchnię uprawy rzepaku i rzepiku zaoraną i zakwalifikowaną do zaorania szacowano na ok. 23,5 tys. ha, tj. 3,1% powierzchni zasianej (w 2009 r. – 3,5 tys. ha).

Główną przyczyną zaorywania plantacji upraw ozimych podawaną przez rzeczoznawców terenowych GUS w bieżącym roku były straty spowodowane wyprzieniem, uszkodzeniami mrozowymi oraz w mniejszym stopniu małą obsadą roślin na 1 m².

Tab. 6. Straty w uprawach ozimych.

Wyszczególnienie	1986-1990 ^{a)}	1995	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	w % ogólnej powierzchni danej uprawy									
Zboża ozime	0,5	0,1	3,4	0,1	0,4	1,9	0,3	0,2	0,1	1,3
Pszenica	0,5	0,1	4,5	0,2	0,4	1,5	0,2	0,2	0,1	0,6
Żyto	0,4	0,1	0,4	0,1	0,3	1,4	0,2	0,1	0,1	1,4
Jęczmień	2,5	0,3	27,4	0,4	0,5	4,8	0,4	0,4	0,2	1,5
Pszenżyto	.	0,1	1,5	0,1	0,8	2,8	0,4	0,1	0,1	2,2
Mieszanki zbóż	.	.	2,3	0,3	0,3	2,1	0,3	0,2	0,2	0,7
Rzepak i rzepik	4,2	1,2	38,1	1,6	1,3	2,9	0,5	0,8	0,5	3,1
Koniczyna	0,3	0,2	1,9	0,3	0,4	1,4	0,4	1,2	0,3	0,6
Poplony ozime	1,1	2,7	8,0	4,3	0,4	5,8	6,8	2,8	0,7	1,0

a) Przeciętne roczne

Straty w przechowywanych ziemiopłodach rolnych i ogrodniczych

Do przechowywania w okresie zimy 2009/2010 przeznaczono ponad 5,4 mln t ziemniaków, tj. ok. 55,8% zbiorów z 2009 r. (w roku poprzednim 58,8%). Straty w przechowywanych ziemniakach szacuje się na 11,7% ogólnej masy przeznaczonej do przechowywania tj. o 0,4 pkt proc. więcej niż w roku poprzednim. Największe straty w masie przechowywanych ziemniaków wystąpiły w województwach: śląskim – 14,5% i zachodniopomorskim – 13,8%.

Straty w przechowywaniu warzyw były na ogół większe niż przeciętne, zwłaszcza dla

marchwi jadalnej i selerów, natomiast dla buraków ćwikłowych i pietruszki były na poziomie roku ubiegłego. Wyższe straty w przechowywaniu większości gatunków spowodowane były nagłym atakiem zimy w październiku, tj. podczas zbiorów oraz bardzo mroźną aurą w czasie przechowywania (pogorszenie jakości warzyw w kopcach - brak odpowiednich przechowalni). Wyższe straty dla cebuli spowodowane były natomiast jej gorszą wartością przechowalniczą (na ogół niedostatecznie wykształconą łuską).

Straty w przechowywanych jabłkach wyniosły ok. 13% (jabłka z ostatnich zbiorów były na ogół gorszej jakości).

Tab. 7. Straty w przechowywanych ziemiopłodach

Lata	Ziemniaki	Kapusta	Cebula	Marchew jadalna	Buraki ćwikłowe	Pietruszka	Selery	Pory
	w % ogólnej ilości przechowywanych ziemiopłodów							
1986 - 1990 ^{a)}	16	20	13	14	8	14	15	15
1991 - 1995 ^{a)}	16	18	13	15	10	14	14	12
1996 - 2000 ^{a)}	15	18	14	17	11	16	16	17
2001 - 2005 ^{a)}	12	18	14	17	12	18	15	14
2006	12	16	12	14	11	15	13	12
2007	14	18	15	14	10	16	14	13
2008	13	17	13	15	12	17	15	12
2009	11	16	13	15	12	15	15	12
2010	12	17	14	17	12	15	17	13

a) Przeciętne roczne

Ocena stanu upraw ogrodnich

W okresie zimy 2009/2010 nie odnotowano znaczących uszkodzeń w uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek. Drzewa i krzewy owocowe łagodnie weszły w okres zimowego spoczynku i były w pełni zahartowane. Uszkodzeniom mrozowym uległy jedynie drzewa moreli i brzoskwiń, które są bardziej wrażliwe na działanie niskich temperatur. Gruba okrywa śnieżna zapewniła natomiast dobre przezimowanie plantacji truskawek.

Pomimo marcowych chłódów, gwałtowny wzrost temperatury w kwietniu spowodował, że rejonami kwitnienie drzew i krzewów owocowych rozpoczęło się w II połowie tego miesiąca. Kwitnienie drzew owocowych było obfite (także moreli i brzoskwiń pomimo zimowych uszkodzeń mrozowych), jednak obserwowano słaby oblot pszczoł w czasie kwitnienia (z uwagi na zimno i opady deszczu). Występujące w okresie kwitnienia nocne przymrozki lokalnie uszkodziły kwiaty (zwłaszcza moreli, brzoskwiń

oraz czereśni) i niekorzystnie wpłynęły na zawiązywanie owoców.

Siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się przeważnie o ponad tydzień później niż w latach przeciętnych. Warunki atmosferyczne w kwietniu na ogół sprzyjały wschodom roślin. Natomiast dalszy ich rozwój był spowolniony na skutek niskich, jak na tę porę roku, temperatur powietrza oraz nadmiernego uwilgotnienia gleby utrudniającego także prowadzenie zabiegów agrotechnicznych. Z powodu nadmiernego uwilgotnienia utrudnione były również siewy późniejszych odmian warzyw.

* * *

Jak wspomniano we wstępie, wiosenna ocena stanu upraw dotyczy sytuacji sprzed powodzi, która wystąpiła w wielu rejonach kraju, zaś jej skutki nie są obecnie możliwe do oszacowania i nie mogły być uwzględnione w bieżącym opracowaniu.